

Dokument s plenarne sjednice

A8-0262/2018

16.7.2018.

IZVJEŠĆE

o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu
(2018/2035(INI))

Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

Izvjestitelj: Mark Demesmaeker

SADRŽAJ

	Stranica
PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA	3
OBRAZLOŽENJE	15
MIŠLJENJE ODBORA ZA RIBARSTVO.....	20
INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU	26
KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU	27

PRIJEDLOG REZOLUCIJE EUROPSKOG PARLAMENTA

o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu (2018/2035(INI))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 16. siječnja 2018. pod naslovom „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu” (COM(2018)0028),
- uzimajući u obzir izvješće Komisije od 16. siječnja 2018. o utjecaju upotrebe oksorazgradive plastike, uključujući oksorazgradive plastične vrećice za nošenje, na okoliš (COM(2018)0035),
- uzimajući u obzir komunikaciju Europske komisije i radni dokument službi Komisije od 16. siječnja 2018. o provedbi paketa za kružno gospodarstvo: mogućnosti za poboljšanje povezanosti zakonodavstva o kemikalijama, proizvodima i otpadu (COM(2018)0032),
- uzimajući u obzir Komisijin Plan rada za ekološki dizajn za razdoblje 2016. – 2019. (COM(2016)0773), a posebno cilj koji se u njemu navodi u vezi s donošenjem zahtjeva koji će biti svojstveniji samom proizvodu i horizontalniji u područjima kao što su trajnost, mogućnost popravka, mogućnost nadogradnje, dizajn za rastavljanje i lakoća ponovne uporabe i recikliranja;
- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije od 2. prosinca 2015. naslovljenu „Zatvaranje kruga – akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo” (COM(2015)0614),
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/849 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni direktiva 2000/53/EZ o otpadnim vozilima, 2006/66/EZ o baterijama i akumulatorima i o otpadnim baterijama i akumulatorima te 2012/19/EU o otpadnoj električnoj i elektroničkoj opremi¹,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/850 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 1999/31/EZ o odlagalištima otpada²,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/851 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 2008/98/EZ o otpadu³,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2018/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o izmjeni Direktive 94/62/EZ o ambalaži i ambalažnom otpadu⁴,
- uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2015/720 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o izmjeni Direktive 94/62/EZ u pogledu smanjenja potrošnje laganih

¹ SL L 150, 14.6.2018., str. 93.

² SL L 150, 14.6.2018., str. 100.

³ SL L 150, 14.6.2018., str. 109.

⁴ SL L 150, 14.6.2018., str. 141.

plastičnih vrećica za nošenje¹,

- uzimajući u obzir Direktivu 2009/125/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o uspostavi okvira za utvrđivanje zahtjeva za ekološki dizajn proizvoda koji koriste energiju² (u dalnjem tekstu: Direktiva o ekološkom dizajnu) te provedbene propise i dobrovoljne sporazume donesene u skladu s tom direktivom,
- uzimajući u obzir Odluku br. 1386/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 20. studenoga 2013. o općem akcijskom programu Unije za okoliš do 2020.³,
- uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 18. prosinca 2017. o ekoinovacijama: omogućivanje prijelaza na kružno gospodarstvo,
- uzimajući u obzir Posebno izvješće Eurobarometra br. 468 iz listopada 2017. o stavovima europskih građana u odnosu na okoliš,
- uzimajući u obzir Pariški sporazum o klimatskim promjenama i 21. konferenciju stranaka (COP 21) UNFCCC-a,
- uzimajući u obzir Rezoluciju Ujedinjenih naroda pod naslovom „Promijeniti svijet: Program održivog razvoja do 2030.”, donesenu 25. rujna 2015. na sastanku na vrhu UN-a o održivom razvoju održanom u New Yorku,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 9. srpnja 2015. o učinkovitoj upotrebi resursa: prijelaz na cirkularnu ekonomiju⁴,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 4. srpnja 2017. o dužem vijeku trajanja proizvoda: prednosti za potrošače i poduzeća⁵,
- uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2018. o međunarodnom upravljanju oceanima: Plan za budućnost naših oceana u okviru ciljeva održivog razvoja do 2030.⁶,
- uzimajući u obzir članak 52. Poslovnika,
- uzimajući u obzir izvješće Odbora za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane i mišljenje Odbora za ribarstvo (A8-0262/2018),
 - A. budući da je plastika vrijedan materijal koji se u velikoj mjeri upotrebljava u svim lancima vrijednosti, koji pridonosi društvu i gospodarstvu ako se njime odgovorno koristi i upravlja;
 - B. budući da trenutačni način na koji se plastika proizvodi, koristi i odlaže ima štetan učinak na okoliš, klimu i gospodarstvo, a potencijalno i na zdravlje ljudi i životinja; budući da je stoga ključni izazov proizvoditi i koristiti plastiku na odgovoran i održiv način u svrhu smanjenja stvaranja plastičnog otpada te smanjenja upotrebe opasnih tvari

¹ SL L 115, 6.5.2015., str. 11.

² SL L 285, 31.10.2009., str. 10.

³ SL L 354, 28.12.2013., str. 171.

⁴ SL L 265, 11.8.2017., str. 65.

⁵ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2017)0287.

⁶ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2018)0004.

u plastici, kad god je to moguće; budući da istraživanja i inovacije u području novih tehnologija i alternativnih rješenja imaju važnu ulogu u tom pogledu;

- C. budući da ti negativni učinci stvaraju zabrinutost u javnosti, pri čemu 74 % građana EU-a izražava zabrinutost zbog posljedica upotrebe plastike na zdravlje, a 87 % građana zabrinuto je zbog njezinih učinaka na okoliš;
- D. budući da bi trebalo iskoristiti trenutačni politički zamah kako bi se prešlo na održivo kružno gospodarstvo plastike kojim se u skladu s hijerarhijom otpada daje prioritet sprečavanju stvaranja plastičnog otpada;
- E. budući da je nekoliko država članica već uvelo nacionalne zakonodavne mjere za zabranu mikroplastike koja je namjerno dodana kozmetičkim proizvodima;
- F. budući da su europske zemlje izvozile plastični otpad, uključujući u zemlje u kojima neodgovarajući sustavi za gospodarenje i upravljanje otpadom dovode do štete za okoliš i rizika za zdravlje lokalnih zajednica, osobito osoba koje upravljaju otpadom;
- G. budući da je plastični otpad globalno pitanje te je potrebna međunarodna suradnja za borbu protiv tog izazova; budući da je EU predan ostvarivanju ciljeva UN-a za održivi razvoj, od kojih je nekolicina relevantna za održivu potrošnju i proizvodnju plastike kako bi se ograničio njezin učinak na more i kopno;
- H. budući da je godišnja globalna proizvodnja plastike 2015. dosegnula 322 milijuna tona, a očekuje se da će se udvostručiti tijekom idućih 20 godina;
- I. budući da u EU-u svake godine nastane 25,8 milijuna tona plastičnog otpada;
- J. budući da se u EU-u samo 30 % plastičnog otpada prikupi za recikliranje; budući da se samo 6 % plastike stavljene na tržiste dobije od reciklirane plastike;
- K. budući da su stope odlaganja (31 %) i spaljivanja (39 %) plastičnog otpada i dalje visoke;
- L. budući da se oko 95 % vrijednosti plastičnog ambalažnog materijala trenutačno ispušta iz gospodarstva, što dovodi do godišnjih gubitaka u iznosu od 70 do 105 milijardi EUR;
- M. budući da EU ima cilj recikliranja 55 % plastičnog ambalažnog materijala do 2030.;
- N. budući da recikliranje plastike može znatno utjecati na klimatske promjene u pogledu smanjenja emisija CO₂;
- O. budući da diljem svijeta svake godine od 5 do 13 milijuna tona plastike završi u svjetskim oceanima te se procjenjuje da je danas u oceanima više od 150 milijuna tona plastike;
- P. budući da svake godine u more i oceane unutar EU-a dospije od 150 000 do 500 000 tona plastičnog otpada;
- Q. budući da će, prema istraživanjima koja navode Ujedinjeni narodi, do 2050. u oceanima biti više plastike nego riba ako se ništa ne poduzme,;

- R. budući da plastika čini 85 % otpada na plažama i preko 80 % morskog otpada;
- S. budući da se gotovo sve vrste plastičnog materijala mogu naći u oceanu, počevši od velike pacifičke nakupine otpada, koja sadržava barem 79 000 tona plastike koja pluta na površini od 1,6 milijuna četvornih kilometara, do najudaljenijih područja Zemlje kao što su dno oceana i Arktik;
- T. budući da morski otpad ima štetne učinke na gospodarske aktivnosti i ljudski hranidbeni lanac;
- U. budući da 90 % svih morskih ptica guta plastične čestice;
- V. budući da još nije poznat potpuni učinak plastičnog otpada na floru, faunu i zdravlje ljudi; budući da su dokumentirane katastrofalne posljedice za morski život, s gotovo 100 milijuna ubijenih morskih životinja svake godine zbog plastičnog otpada u oceanu;
- W. budući da se rješenja za problem plastičnog otpada u moru ne mogu odvojiti od ukupne strategije za plastiku; budući da je članak 48. Uredbe o kontroli ribarstva¹, koji sadrži mjerne osmišljene za promicanje pronalaženja i izvlačenja izgubljenog ribolovnog alata, korak u pravom smjeru, ali ima previše ograničeno područje primjene jer je državama članicama dopušteno izuzeti veliku većinu ribarskih plovila iz te obveze pa je provedba zahtjeva za izvješćivanje i dalje slaba;
- X. budući da se u Jadranskom moru, u okviru projekata koji se sufinanciraju sredstvima europske teritorijalne suradnje, istražuju novi instrumenti upravljanja i dobrih praksi kako bi se ublažio i, ako je moguće, uklonio fenomen ostavljanja ribolovnog alata te ujedno prepoznala nova uloga ribarskih flota kao morske straže;
- Y. budući da su države članice potpisnice Međunarodne konvencije o sprečavanju onečišćenja s brodova (MARPOL) i cilj bi im trebao biti potpuna provedba njegovih odredbi;
- Z. budući da u situacijama kada se morski organizmi uhvate ili zapetljaju u izgubljene ili odbačene biološki nerazgradive ribolovne mreže, zamke i štapove ili se u njima ozlijede, izgladne i uginu govorimo o fantomskom ribolovu; budući da je fenomen tzv. „fantomskog ribolova” uzrokovani izgubljenim i odbačenim ribolovnim alatom; budući da se Uredbom o kontroli ribarstva zahtjeva obvezno označivanje ribolovnog alata i obavješćivanje o izgubljenom ribolovnom alatu te njegovo izvlačenje; budući da stoga neki ribari na vlastitu inicijativu u luke donose izgubljene mreže izvučene iz mora;
- AA. budući da se, unatoč tome što je teško točno procijeniti precizan doprinos akvakulture morskom otpadu, procjenjuje da 80 % morskog otpada čine plastika i mikroplastika te da je od 20 % do 40 % tog plastičnog otpada u moru djelomično povezano s ljudskim aktivnostima na moru, uključujući komercijalne brodove i brodove za kružna putovanja, dok ostatak potječe s kopna, te budući da se, prema nedavnoj studiji FAO-a², oko 10 % tog iznosa odnosi na izgubljeni i odbačeni ribolovni alat; budući da je izgubljeni i

¹ SL L 343, 22.12.2009., str. 1.

² [Abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear](#) (Napušten, izgubljen ili na drugi način odbačen ribolovni alat)

odbačeni ribolovni alat jedan dio plastičnog otpada u moru i da se procjenjuje da 94 % plastičnog otpada koji dospije u ocean završi na morskom dnu, potrebno je koristiti Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) za izravno sudjelovanje ribara u programima „ribolova na morski otpad”, osiguravajući im isplate ili druge financijske i materijalne poticaje;

- AB. budući da se svake godine u EU-u od 75 000 do 300 000 tona mikroplastike ispušta u okoliš, uključujući mikroplastiku koja je namjerno dodana plastičnim proizvodima, mikroplastiku ispuštenu tijekom upotrebe proizvoda i onu proizvedenu starenjem plastičnih proizvoda;
- AC. budući da mikroplastika i nanočestice predstavljaju poseban izazov u pogledu javne politike;
- AD. budući da se mikroplastika nalazi u 90 % flaširane vode;
- AE. budući da se pozdravlja zahtjev Komisije upućen Europskoj agenciji za kemikalije (ECHA) u kojem od nje traži da ispita znanstvenu osnovu za ograničenje upotrebe namjerno dodane mikroplastike u potrošačkim proizvodima ili proizvodima za profesionalnu upotrebu;
- AF. budući da se pozdravlja zahtjev Komisije upućen Europskoj agenciji za kemikalije da pripremi prijedlog mogućeg ograničenja upotrebe oksorazgradive plastike;
- AG. budući da u skladu s člankom 311. Ugovora o funkciranju Europske unije (UFEU) uvođenje novih vlastitih resursa podliježe posebnom zakonodavnom postupku kojim se nalaže suglasnost država članica i savjetovanje s Parlamentom;

Opće napomene

1. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu” (COM(2018)0028) kao napredak u smjeru prijelaza EU-a s linearнog na kružno gospodarstvo; prepoznaјe korist plastike za gospodarstvo i svakodnevni život, ali istovremeno i njezine negativne učinke; smatra da je stoga ključni izazov upravljati plastikom na održiv način duž cijelog lanca vrijednosti i time promijeniti način na koji proizvodimo i koristimo plastiku kako bi se njezina vrijednost odrazila na gospodarstvo bez štetnog utjecaja na okoliš, klimatske promjene i javno zdravlje;
2. ističe da bi, prema Okvirnoj direktivi o otpadu, sprečavanje nastanka otpada unaprijed trebalo biti prioritet u skladu s hijerarhijom otpada; nadalje, smatra da je znatno povećanje učinkovitosti recikliranja plastike ključno za poticanje održivog gospodarskog razvoja te zaštite okoliša i javnog zdravlja; poziva sve dionike da nedavnu kinesku zabranu uvoza plastičnog otpada sagledaju kao priliku za ulaganje u sprečavanje nastanka plastičnog otpada, uključujući putem poticanja ponovne upotrebe i kružnog dizajna proizvoda te za ulaganje u najsvremenije pogone za prikupljanje, razvrstavanje i recikliranje u EU-u; smatra da je razmjena najboljih praksi u tom pogledu važna, posebno za mala i srednja poduzeća;
3. uvjeren je da strategija za plastiku treba služiti i kao poluga za poticanje novih,

pametnih, održivih i kružnih modela poslovanja, proizvodnje i potrošnje kojima se obuhvaća cijeli lanac vrijednosti u skladu s 12. ciljem održivog razvoja UN-a o održivoj potrošnji i proizvodnji uz internalizaciju vanjskih troškova; poziva Komisiju da u tu svrhu osigura jasne poveznice među politikama o otpadu, kemikalijama i proizvodima u Uniji, uključujući razvojem netoksičnih ciklusa materijala u skladu sa Sedmim programom djelovanja za okoliš;

4. poziva Komisiju da uspostavi politiku za kružno gospodarstvo i biogospodarstvo za razdoblje nakon 2020. godine temeljenu na snažnom stupu istraživanja i inovacija te da se pobrine da u novom višegodišnjem finansijskom okviru (VFO) budu na raspolaganju potrebna odobrena sredstva za preuzimanje obveza; posebno ističe važnost istraživanja u svrhu razvoja inovativnih rješenja i razumijevanja utjecaja makro, mikro i nanoplastike na ekosustave i zdravlje ljudi;
5. ističe da postoje različite vrste plastike i mnoštvo mogućih primjena te da je stoga potreban prilagođen pristup za različite lance vrijednosti, često čak specifičan za određeni proizvod, uz različitu kombinaciju rješenja u kojima se uzima u obzir učinak na okoliš, postojeća alternativna rješenja, lokalne i regionalne potrebe te kojima će se jamčiti ispunjavanje funkcionalnih potreba;
6. ističe da je za uspjeh potrebno zajedničko i koordinirano djelovanje svih dionika duž cijelog lanca vrijednosti, uključujući potrošače, kako bi se postigao ishod koji pridonosi gospodarstvu, okolišu, klimatskim promjenama i zdravlju;
7. naglašava da je smanjenje stvaranja otpada zajednička odgovornost te da je promjena opće zabrinutosti zbog plastičnog otpada u javnu odgovornost i dalje važan izazov; ističe činjenicu da je razvoj novih obrazaca potrošnje poticanjem promjene u ponašanju potrošača ključan u tom pogledu; poziva na znatnije podizanje razine svijesti potrošača o učincima onečišćenja plastičnim otpadom te važnosti sprečavanja nastanka i ispravnog upravljanja otpadom te postojećih alternativa;

Od dizajna za recikliranje do dizajna za kružnost

8. poziva nadležna tijela u državama članicama da zajamče punu i žurnu provedbu i primjenu cijele pravne stečevine u pogledu proizvoda i otpada; ističe da se u EU-u samo 30 % plastičnog otpada prikupi za recikliranje, što dovodi do golemog gubitka resursa; naglašava da do 2030. plastika više neće biti dopuštena na odlagalištima i da države članice trebaju upravljati svojim plastičnim otpadom u skladu s odredbama utvrđenima Direktivom 2008/98/EZ; ponavlja da države članice trebaju primjenjivati ekonomski instrumente i poduzimati druge mjere kako bi osigurale poticaje za primjenu hijerarhije otpada; ističe važnost pogona za odvojeno prikupljanje i razvrstavanje kako bi se omogućilo visokokvalitetno recikliranje i povećala primjena kvalitetnih sekundarnih sirovina;
9. poziva sve dionike iz industrije da odmah počnu konkretno djelovati kako bi zajamčili da se sva plastična ambalaža može ponovno upotrijebiti ili isplativo reciklirati najkasnije do 2030., da povežu vlastiti identitet robne marke s održivim i kružnim poslovnim modelima i da koriste svoju marketinšku moć kako bi promicali održive i kružne obrasce potrošnje; poziva Komisiju da provodi nadzor i procjenjuje napretke, promiče najbolje prakse i provjerava istinitost navoda u pogledu okoliša kako bi se

izbjegao manipulativni zeleni marketing („greenwashing”);

10. smatra da bi civilno društvo trebalo biti propisno uključeno i obaviješteno kako bi moglo držati industriju odgovornom za njezina obećanja i obveze;
11. potiče Komisiju da ispuni svoju obvezu da do kraja 2020. preispita i jasnije utvrdi ključne zahtjeve u Direktivi o ambalaži i ambalažnom otpadu, uzimajući u obzir relativna svojstva različitih ambalažnih materijala na osnovi procjena životnog ciklusa, pri čemu bi se osobito trebalo posvetiti pitanjima sprečavanja nastanka otpada i dizajna za kružnost; poziva Komisiju da dobrovoljno predloži jasne, provedive i učinkovite zahtjeve, uključujući u pogledu „plastične ambalaže koju je moguće ponovno upotrijebiti i reciklirati” te prekomjerne ambalaže;
12. poziva Komisiju da učinkovitu upotrebu resursa i kružnost otpada učini glavnim načelima, uključujući važnu ulogu koju mogu imati kružni materijali, proizvodi i sustavi, također i za plastične predmete koji nisu ambalaža; smatra da se to, među ostalim, može postići proširenjem odgovornošću proizvođača, razvojem standarda za proizvode, provođenjem procjena životnog ciklusa, širenjem zakonodavnog okvira za ekološki dizajn kako bi se obuhvatile sve glavne skupine plastičnih proizvoda, primjenom odredbi za eko označavanje i provođenjem metode ekološkog otiska proizvoda;

Stvaranje istinskog jedinstvenog tržišta za recikliranu plastiku

13. primjećuje da postoje razni razlozi za slabu primjenu reciklirane plastike u EU-u, među ostalim zbog niskih cijena fosilnih goriva koje djelomično proizlaze iz subvencija, manjka povjerenja i nedostatka visokokvalitetne opskrbe; naglašava da je potrebno stabilno unutarnje tržište za sekundarne sirovine kako bi se zajamčio prijelaz na kružno gospodarstvo; poziva Komisiju da riješi prepreke koje se nalaze pred tim tržištem i osigura ravnopravne uvjete;

Standardi kvalitete i provjera

14. poziva Komisiju da brzo izradi standarde kvalitete kako bi se izgradilo povjerenje i potaknuto tržište sekundarne plastike; potiče Komisiju da pri razvoju tih standarda kvalitete uzme u obzir različite stupnjeve recikliranja koji će biti u skladu s funkcionalnošću različitih proizvoda, štiteći pritom javno zdravlje, sigurnost hrane i okoliš; poziva Komisiju da se pobrine za sigurnu upotrebu recikliranih materijala koji dolaze u dodir s hranom te da potiče inovacije;
15. traži Komisiju da uzme u obzir najbolje prakse s neovisnim certificiranjem koje provode treće strane i da podupire certificiranje recikliranih materijala jer je provjera ključna za jačanje povjerenja industrije i potrošača recikliranih materijala;

Reciklirani sadržaj

16. poziva sve aktere u industriji da svoja javna obećanja u pogledu povećanja upotrebe reciklirane plastike pretvore u formalne obveze i da konkretno djeluju;
17. smatra da su možda potrebna obvezna pravila o recikliranom sadržaju kako bi se potaknula primjena sekundarnih sirovina sve dok tržišta recikliranih materijala ne počnu

djelovati; poziva Komisiju da uzme u obzir utvrđivanje zahtjeva za minimalni reciklirani sadržaj za određene plastične proizvode koji se nalaze na tržištu EU-a, uz istovremeno ispunjavanje zahtjeva o sigurnosti hrane;

18. poziva države članice da razmotre uvođenje smanjenog poreza na dodanu vrijednost (PDV) za proizvode koji sadržavaju reciklirani sadržaj;

Kružna nabava

19. ističe da je nabava ključni instrument u prijelazu na kružno gospodarstvo jer može povećati inovacije u poslovnim modelima i potaknuti proizvode i usluge s učinkovitom upotrebom resursa; ističe ulogu lokalnih i regionalnih vlasti u tom pogledu; poziva Komisiju da uspostavi mrežu učenja EU-a o kružnoj nabavi kako bi se izvukle pouke iz pilot-projekata; smatra da bi ta dobrovoljna djelovanja osigurala put, na temelju opsežne procjene utjecaja, prema uspostavi pravila i kriterija EU-a u pogledu javne kružne nabave;
20. traži od država članica da postupno ukinu sve negativne poticaje kojima se otežava ostvarenje najviših mogućih razina recikliranja plastike;

Povezanost između otpada i kemikalija

21. poziva nadležna tijela u državama članicama da optimiziraju kontrole uvezenih materijala *i proizvoda* kako bi se zajamčila i provela usklađenost sa zakonodavstvom EU-a o kemikalijama i proizvodima;
22. upućuje na Rezoluciju Europskog parlamenta o provedbi paketa za kružno gospodarstvo: mogućnosti za poboljšanje povezanosti zakonodavstva o kemikalijama, proizvodima i otpadu;

Sprečavanje nastanka plastičnog otpada

Plastika za jednokratnu uporabu

23. napominje da ne postoji univerzalno rješenje za štetne učinke plastike za jednokratnu uporabu na okoliš i smatra da je stoga za rješavanje tog složenog pitanja potrebna kombinacija dobrovoljnih i regulatornih mjera te promjena svijesti, ponašanja i sudjelovanja potrošača;
24. uzima u obzir djelovanja koja su provele neke države članice, te stoga pozdravlja prijedlog Komisije u pogledu donošenja posebnog zakonodavnog okvira za smanjenje učinka određenih plastičnih proizvoda na okoliš, osobito plastike za jednokratnu upotrebu; smatra da bi taj prijedlog trebao pridonijeti znatnom smanjenju morskog otpada, od kojeg 80 % čini plastika, te na taj način pridonijeti ostvarenju cilja Programa održivog razvoja do 2030. u pogledu sprečavanja nastanka i znatnog smanjenja morskog onečišćenja svih vrsta;
25. smatra da je važno da se tim okvirom ponudi ambiciozan skup mjera za nadležna tijela u državama članicama koji je kompatibilan s integritetom jedinstvenog tržišta, kojim se stvara opipljiv i pozitivan učinak na okoliš i socijalno-gospodarske pokazatelje te se potrošačima pruža potrebna funkcionalnost;

26. prepoznaće da se smanjenjem i ograničenjem upotrebe jednokratnih plastičnih proizvoda mogu stvoriti prilike za uspostavu održivih poslovnih modela;
27. poziva se na trenutačna djelovanja u okviru običnog zakonodavnog postupka u pogledu tog prijedloga;
28. ističe da postoje različiti načini za postizanje visokih stopa odvojenog prikupljanja i recikliranja te smanjenja plastičnog otpada koji dospijeva u okoliš, uključujući programe proširene odgovornosti proizvođača s moduliranim naknadama, sustave povratnih naknada i podizanje razine osviještenosti javnosti; prepoznaće doprinose uspostavljenih sustava djelovanja u različitim državama članicama i potencijal za razmjenu najboljih praksi među državama članicama; ističe da izbor određenog sustava i dalje ovisi o nadležnom tijelu države članice;
29. pozdravlja činjenicu da se u Direktivi 94/62/EZ utvrđuje da su države članice dužne uspostaviti obvezne programe proširene odgovornosti proizvođača za svu ambalažu do kraja 2024. i poziva Komisiju da razmotri mogućnost proširivanja te obveze na druge plastične proizvode u skladu s člancima 8. i 8.a Direktive 2008/98/EZ;
30. prima na znanje prijedlog Komisije o sustavu vlastitih sredstava Europske unije (COM(2018)0325) o nacionalnom doprinosu koji se izračunava na temelju količine nerecikliranog plastičnog ambalažnog otpada; smatra da poticajni učinak tog mogućeg doprinosa mora biti u skladu s hijerarhijom otpada; ističe stoga da bi se prioritet trebao dati sprečavanju nastanka otpada;
31. poziva Komisiju i države članice da podupru međunarodnu koaliciju za smanjenje onečišćenja plastičnim vrećicama osnovanu na konferenciji COP 22 u Marakešu u studenome 2016. te da joj se pridruže;
32. smatra da supermarketi imaju ključnu ulogu u smanjenju upotrebe plastike za jednokratnu upotrebu u EU-u; pozdravlja inicijative poput supermarketa bez plastike koje im pružaju mogućnost da isprobaju kompostabilne biomaterijale kao alternative plastičnoj ambalaži;
33. pozdravlja Prijedlog direktive koji je donijela Komisija o lučkim uređajima za prihvat isporuke brodskog otpada (COM(2018)0033) kojim se nastoje znatno smanjiti opterećenje i troškovi koje ribarima predstavlja vraćanje ribolovne opreme i plastičnog otpada u luku; naglašava da bi ribari mogli imati važnu ulogu, osobito ako bi prikupljali plastični otpad u moru tijekom svojih ribolovnih aktivnosti i donosili ga natrag u luku gdje će se propisno zbrinuti; naglašava da bi Komisija i države članice trebale poticati tu aktivnost tako da otpad prikupljen tijekom aktivnosti čišćenja bude isključen iz sustava naknade troškova te da se ribarima ne naplaćuju naknade za obradu tog otpada;
34. žali zbog toga što provedba članka 48. stavka 3. Uredbe o kontroli ribarstva u vezi s obvezama pronalaženja i izvlačenja izgubljenog ribolovnog alata te izvješćivanja o njemu nije obuhvaćena izvješćem Komisije o evaluaciji i provedbi za 2017.; ističe potrebu za detaljnom procjenom provedbe zahtjeva iz Uredbe o kontroli ribarstva u pogledu ribolovnih alata;
35. poziva Komisiju, države članice i regije da podrže planove prikupljanja otpada u moru uz

angažman ribarskih plovila, gdje je to moguće, i da u lukama postave objekte za prihvati zbrinjavanje otpada iz mora te uvedu sustav recikliranja otpadnih mreža; poziva Komisiju i države članice da se koriste preporukama iz Dobrovoljnih smjernica FAO-a za označivanje ribolovnog alata i da pritom tjesno surađuju s ribolovnim sektorom kako bi se suzbio fantomski ribolov;

36. poziva Komisiju, države članice i regije da intenziviraju prikupljanje podataka o plastici u moru time što će na razini EU-a uspostaviti i provoditi obvezni digitalni sustav izvješćivanja o ribolovnom alatu koji izgube ribarski brodovi, a koji služi za njegovo izvlačenje, služeći se podacima iz regionalnih baza podataka za razmjenu informacija kroz europsku bazu podataka kojom upravlja Europska agencija za kontrolu ribarstva ili da pretvore mrežu SafeSeaNet u sustav na razini EU-a pristupačan korisnicima koji će ribarima omogućiti da upozoravaju na izgubljeni ribolovni alat;
37. ističe da države članice trebaju uložiti više napora u razvoj strategija i planova za smanjenje odlaganja ribolovnog alata u moru, uključujući s pomoću bespovratnih sredstava Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo te uz potporu strukturnih fondova i europske teritorijalne suradnje i obvezno aktivno uključivanje regija;

Plastika biološkog podrijetla, biorazgradivost i kompostabilnost

38. čvrsto podržava Komisiju u predlaganju dodatnih jasnih standarda, usklađenih pravila i definicija o sadržaju biološkog podrijetla, biorazgradivosti (neovisno obilježje sirovine) i kompostabilnosti kako bi se odgovorilo na postojeće pogrešne predodžbe i nesporazume te se potrošačima pružile jasne informacije;
39. ističe činjenicu da se poticanjem održivog biogospodarstva može pridonijeti smanjenju ovisnosti Europe o uvoznim sirovinama; naglašava da plastika biološkog podrijetla i biorazgradiva plastika mogu imati važnu ulogu, a pokazale su se korisnima s gledišta životnog ciklusa; smatra da se treba provesti procjena biorazgradivosti u odgovarajućim stvarnim uvjetima;
40. ističe da biorazgradiva i kompostabilna plastika mogu doprinijeti prijelazu na kružno gospodarstvo, ali ne mogu se smatrati rješenjem ni protiv nastajanja morskog otpada niti bi se njihovom upotrebom trebale opravdati nepotrebne jednokratne primjene plastike; stoga poziva Komisiju da razradi jasne kriterije za korisne proizvode koji se sastoje od biorazgradive plastike i načine njihove primjene, uključujući ambalažu i primjene u poljoprivredi; poziva na daljnje ulaganje u istraživanje i razvoj u tom pogledu; ističe da se s biorazgradivom i biološki nerazgradivom plastikom mora različito postupati u pogledu ispravnog upravljanja otpadom;
41. naglašava da biorazgradiva plastika nudi potencijal za djelomičnu diferencijaciju sirovina i u tom pogledu poziva na daljnje ulaganje u istraživanje i razvoj; prima na znanje postojanje inovativnih materijala na biološkoj osnovi koji su već na tržištu; ističe potrebu za neutralnim i jednakim tretmanom zamjenskih materijala;
42. poziva na potpunu zabranu oksorazgradive plastike do 2020. jer se ta vrsta plastike biološki ne razgrađuje ispravno, nije kompostabilna, negativno utječe na recikliranje konvencionalne plastike te ne donosi dokazanu korist za okoliš;

Mikroplastika

43. poziva Komisiju da uvede zabranu upotrebe mikroplastike u kozmetičkim proizvodima, proizvodima za osobnu higijenu, deterdžentima i proizvodima za čišćenje, najkasnije do 2020.; nadalje, poziva Europsku agenciju za kemikalije da procijeni te, ako to smatra primjerenim, pripremi zabranu mikroplastike koja je namjerno dodana ostalim proizvodima, uzimajući u obzir dostupnost odgovarajućih alternativa;
44. poziva Komisiju da uspostavi minimalne zahtjeve u zakonodavstvu o proizvodima kako bi se znatno smanjilo ispuštanje mikroplastike na izvoru, osobito kad je riječ o tekstilu, automobilskim gumama, bojama i opušćima;
45. prima na znanje dobru praksu programa Operation Clean Sweep i razne inicijative za suočenje gubitka plastičnih čestica na nulu; smatra da ima prostora za preuzimanje tih inicijativa na razini EU-a i na globalnoj razini;
46. poziva Komisiju da razmotri izvore, distribuciju, ishod i učinke makroplastike i mikroplastike u kontekstu obrade otpadnih voda i gospodarenja oborinskim vodama u tekućoj provjeri prikladnosti Okvirne direktive o vodama i Direktive o poplavama; nadalje, poziva nadležna tijela država članica i Komisiju da zajamče potpunu provedbu i primjenu Direktive o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda i Okvirne direktive o pomorskoj strategiji; poziva i Komisiju da pruži potporu istraživanjima u pogledu obrade otpadnih muljeva i tehnologija za pročišćavanje voda;

Istraživanje i inovacije

47. pozdravlja najavu Komisije da će se u okviru programa Obzor 2020. uložiti dodatnih 100 milijuna EUR u poticanje ulaganja u učinkovitu upotrebu resursa i kružna rješenja, kao što su sprečavanje nastanka otpada i vrste dizajna, diversifikacija sirovina i inovativne tehnologije recikliranja poput molekularnog i kemijskog recikliranja, kao i poboljšanje mehaničkog recikliranja; u tom pogledu ističe inovativni potencijal novoosnovanih poduzeća; podržava uspostavu programa za strateško istraživanje i inovacije o cirkularnosti materijala, s posebnim naglaskom na plastici i ostalim materijalima koji sadržavaju plastiku, osim ambalaže, kao temelj budućih odluka o financiranju u okviru programa Obzor Europa; uzima u obzir da će biti potrebno primjerno financiranje kako bi se potaknulo privatno ulaganje; ističe da javno-privatna partnerstva mogu pomoći u ubrzanju prijelaza na kružno gospodarstvo;
48. ističe snažan potencijal za povezivanje digitalne agende s programom za razvoj kružnog gospodarstva; naglašava da je potrebno ukloniti regulatorne prepreke inovacijama i poziva Komisiju da ispita moguće inovacijske projekte EU-a u skladu s ciljevima određenima u strategiji za plastiku i širem programu za razvoj kružnog gospodarstva;
49. poziva Komisiju, države članice i regije da podupru uporabu inovativnog ribolovnog alata tako što će poticati ribare na zamjenu starih mreža za nove i na prilagodbu postojećih mreža uređajima za praćenje mreže i senzorima povezanimi s aplikacijama za pametne telefone, čipovima za radijsku identifikaciju i uređajima za praćenje plovila koji zapovjednicima omogućuju točnije praćenje mreža i, po potrebi, njihovo pronalaženje i izvlačenje; potvrđuje ulogu koju tehnologija može imati u sprečavanju dospijevanja plastičnog otpada u more;

50. poziva na uključivanje inicijative „Misija za ocean bez plastike” u program Obzor Europa kako bi se inovacijama smanjila količina plastike koja dospijeva u morski okoliš te se prikupila plastika prisutna u oceanima; ponavlja svoj poziv na borbu protiv morskog otpada (uključujući njegovo sprečavanje, povećanje znanja o oceanima, povećanje svijesti o izazovu koji za okoliš predstavlja onečišćenje plastikom te inicijative čišćenja, kao što su lov na otpad i čišćenje plaža) u skladu s navedenim u zajedničkoj komunikaciji Komisije i Visoke predstavnice Unije za vanjske poslove i sigurnosnu politiku od 10. studenoga 2016. o „Upravljanju međunarodnim oceanima: plan za budućnost naših oceana” (JOIN(2016)0049); poziva na dijalog o politici EU-a u pogledu morskog otpada među donositeljima politika, dionicima i stručnjacima;

Globalno djelovanje

51. poziva EU da zauzme proaktivnu ulogu u razvoju globalnog protokola za plastiku i da zajamči mogućnost da se na integriran i transparentan način prate razne obveze preuzete na razini EU-a i na globalnoj razini; poziva Komisiju i države članice da pokažu aktivno vodstvo u radnoj skupini koju je u prosincu 2017. osnovala Skupština Ujedinjenih naroda za okoliš kako bi pripremila međunarodne odgovore u pogledu borbe protiv plastičnog morskog otpada i mikroplastike; naglašava da se pitanja onečišćenja plastikom i kapaciteta za upravljanje otpadom moraju uključiti u okvir vanjske politike EU-a jer velika količina plastičnog otpada u oceanima potječe iz zemalja Azije i Afrike;
 52. poziva sve institucije EU-a, zajedno programom EU-a za ekološko upravljanje i reviziju (EMAS), da napore usmjere na sprečavanje nastanka otpada, provode nadzor nad primjenom pravila unutarnje nabave i nad praksama upravljanja otpadom te da znatno smanje svoje stvaranje plastičnog otpada, posebno zamjenom, smanjenjem i ograničenjem upotrebe jednokratne plastike;
- • •
53. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Vijeću i Komisiji te vladama i parlamentima država članica.

OBRAZLOŽENJE

Pretvaranje plastičnih pustopoljina u polja zlata

Kružne prilike za naš okoliš, klimu i gospodarstvo

1. Što je na kocki?

Plastika je važan i **vrijedan materijal** koji ima korisno mjesto u našem društvu i gospodarstvu. Međutim, način na koji se plastika danas proizvodi i koristi je neprihvatljiv i neodrživ. Plastika se razvija da traje zauvijek, ali je često dizajnirana na način da je se baci nakon upotrebe. Nadalje, razina prikupljanja plastike za recikliranje i dalje je vrlo niska. Od oko 25,8 milijuna tona plastičnog otpada koji nastane svake godine u EU-u, za recikliranje se prikupi manje od 30 %. To ima znatne negativne učinke:

- 1) **Šteta za okoliš:** plastični otpad ima osobito razoran učinak na morske ekosustave, s obzirom na to da plastika predstavlja više od 80 % morskog otpada; u EU-u svake godine između 150 000 i 500 000 tona plastičnog otpada ulazi u mora i oceane; nadalje, u prosjeku se u EU-u u okoliš godišnje ispušta između 75 000 i 300 000 tona mikroplastike;
- 2) **Šteta za klimu:** istraživanja su pokazala da recikliranje 1 milijuna tona plastike odgovara uklanjanju 1 milijuna automobila s cesta¹;
- 3) **Šteta za naše gospodarstvo:** prema procjenama, 95 % vrijednosti plastičnog ambalažnog materijala izlazi iz gospodarstva, što dovodi do godišnjih gubitaka u iznosu između 70 i 105 milijardi EUR;
- 4) **Potencijalne posljedice za zdravlje:** mikroplastika i njezini nusproizvodi također mogu ući u prehrambeni lanac, a učinci toga na ljudsko zdravlje i dalje nisu jasni;

Sada postoji stvaran **politički zamah** za promicanje transformacijske promjene i prijelaz na **kružno gospodarstvo plastike**. Nedavna odluka Kine da zabrani uvoz plastičnog otpada doista prisiljava EU na djelovanje. Izvjestitelj čvrsto smatra da bi EU tu zabranu trebao smatrati prilikom za ulaganje i uvođenje inovacija iznutra te za prekid „eksternalizacije“ našeg problema plastičnog otpada.

Politički zamah također **podržavaju europski građani**. Nedavna anketa Eurobarometra pokazuje da je velika većina ispitanika (87 %) zabrinuta zbog učinka plastičnih proizvoda na okoliš².

Objava **komunikacije Komisije** naslovljene „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu“ stoga je krajnje pravdobna i izvjestitelj je pozdravlja. Izvjestitelj skreće pozornost na sljedećih **pet općih izazova**:

- trebamo gospodariti plastikom na održiv način duž cijelog lanca vrijednosti;
- strategija ne smije biti ograničena na održive materijale za ambalažu i treba služiti kao poluga za poticanje novih, pametnih i kružnih modela poslovanja i potrošnje koji obuhvaćaju cijeli lanac vrijednosti;
- Komisija bi trebala donijeti politiku za razdoblje nakon 2020. za kružno gospodarstvo na osnovi temeljitog istraživanja i inovacija;

¹ Vidi http://presse.ademe.fr/wp-content/uploads/2017/05/FEDEREC_ACV-du-Recyclage-en-France-VF.pdf

² Posebno izvješće Eurobarometra br. 468, Stavovi europskih građana u odnosu na okoliš, listopad 2017.

- plastika ima bezbroj primjena i umjesto univerzalnog rješenja potreban je prilagođen pristup, često čak prilagođen konkretnom proizvodu;
- zajedničke obveze i djelovanja svih dionika, uključujući međusektorsku suradnju diljem lanca vrijednosti potrebne su i trebamo pretvoriti javnu zabrinutost u pogledu plastičnog otpada u javnu odgovornost.

2. Što je potrebno učiniti?

2.1 Od dizajna za recikliranje do dizajna za kružnost

Sve počinje s pravilnim gospodarenjem otpadom i materijalima. Potpuna i pravodobna **provedba cjelokupne pravne stečevine o otpadu**, uključujući znatna poboljšana uvedena nedavno donesenom revizijom zakonodavstva EU-a o otpadu, od strane nadležnih tijela u državama članicama ključan je prvi korak.

Nadalje, izvjestitelj podržava ambiciju Komisije da se **svu plastiku za ambalažu koja se stavi na europsko tržište najkasnije do 2030. može ponovno upotrijebiti ili reciklirati**. Svi dionici iz industrije trebali bi konkretno djelovati kako bi se tu ambiciju provelo u djelo, ne samo za potrošačku ambalažu već i u sektoru trgovine među poduzećima te bi vlastiti identitet robne marke trebali povezati s održivim i kružnim poslovnim modelima.

Štoviše, izvjestitelj smatra da civilno društvo može pridonijeti u držanju industrije odgovornom za njezina obećanja te smatra nadolazeće „**Nove pogodnosti za potrošače**” savršenim okvirom u tom pogledu. Smatra nizozemski primjer kontaktne točke za ambalažu („Meldpunkt Verpakkingen”) zanimljivim i relevantnim modelom koji bi mogle preuzeti ostale države članice jer obuhvaća potrošače i potiče industriju da ambalažu učini održivjom¹.

Iзвјеститељ снажно подржава намјеру Комисије да предложи **azuriranje ključnih zahtjeva** у Директиви о ambalaži i ambalažnom otpadu. Извјеститељ потиче Комисију да „kružnost na prvom mjestu” учини главним načelom, koje bi se trebalo primjenjivati i za **plastične predmete koji nisu ambalaža**, razvojem standarda proizvoda и revizijom zakonodavnog okvira за еколошки dizajn;

2.2 Stvaranje istinskog jedinstvenog tržišta reciklirane plastike

Razina primjene reciklirane plastike u novim proizvodima i dalje je niska: samo oko 6 % prema podacima Komisije. Izvjestitelj smatra da su potrebna **četiri ključna elementa za stvaranje istinskog jedinstvenog tržišta sekundarne plastike**.

1) Standardi kvalitete i provjera

Trenutačno postoji neravnoteža između kvalitete reciklirane plastike i kvalitete potrebne za funkcionalnost određenog proizvoda. Razlog tomu je nedostatak povjerenja, provjere i transparentnosti. U tom su pogledu ključni razrada različitih stupnjeva recikliranja koji odgovaraju funkcionalnosti različitih proizvoda i provjera. Europski sustav neovisnog ocjenjivanja već je dostupan za upotrebu, EuCertPlast.² Međutim, izvjestitelj smatra da bi i certificiranje koje provode treće strane moglo predstavljati važan napredak. Sustav

¹ <https://meldpunktverpakkingen.nl/>

² <https://www.eucertplast.eu/>

certificiranja QA-CER koji je osmisnila Belgija udruga za kvalitetu mogao bi biti model koji bi Europa mogla slijediti¹.

2) Poticanje recikliranog sadržaja

Izvjestitelj pozdravlja razna pozitivna javna obećanja vodećih industrijskih aktera u pogledu recikliranog sadržaja, ali smatra da je ključno da ta javna obećanja postanu konkretnе obvezе. Međutim, taj dobrovoljni pristup nije sam po sebi dovoljan: izvjestitelj stoga smatra da će možda biti potrebna obvezna pravila za reciklirani sadržaj za konkretnе proizvode. Prilagodbe proširene odgovornosti proizvođača ili PDV-a moguće biti podrška u tom smjeru.

3) Dizajn za kružnost u nabavi

Javna i privatna nabava mogu potaknuti inovacije u poslovnim modelima. Međutim, kružna nabava i dalje je iznimka, a ne pravilo. Kako bi se potaknulo, moglo bi se poduzeti nekoliko mera, također i na razini EU-a: osobito poticanje i podržavanje inovacija, istraživanja i razmjene najboljih praksi. EU bi mogao uspostaviti mrežu učenja EU-a o kružnoj nabavi kako bi se prikupile pouke iz raznih zelenih ugovora (npr. u Flandriji² i Nizozemskoj³) i pružila potpora za uspostavljanje budućih sporazuma. Nadalje, smatra da pouke iz dobrovoljnih djelovanja odozdo prema gore mogu utrti put za uspostavljanje obveznih pravila o javnoj kružnoj nabavi;

4) Povezanost između otpada i kemikalija

Konačno, izvjestitelj smatra da je veza s komunikacijom Komisije u pogledu povezanosti između zakonodavstva o kemikalijama, proizvodima i otpadu ključna za uspostavu jedinstvenog tržišta za recikliranu plastiku. Izvjestitelj osobito smatra da je jačanje kontrole nad uvezenim materijalima neizbjegljiva potreba, ali istodobno naglašava da prisutnost neke problematične tvari ne bi trebala biti opće obrazloženje za onemogućivanje recikliranja otpada za određene konkretnе, jasno definirane i sigurne primjene.

2.3 Sprečavanje nastanka plastičnog otpada

1) Jednokratna uporaba

Više od 80 % morskog otpada je plastika, od čega je 50 % plastika za jednokratnu uporabu. Te brojke pokazuju da postoje opravdani razlozi za djelovanje u pogledu tih predmeta za jednokratnu uporabu. Izvjestitelj stoga podržava specifično zakonodavstvo o plastici za jednokratnu uporabu kako bi se smanjio morski otpad. Smatra da je potreban okvir koji će pružiti niz mogućih mera za nadležna tijela u državama članicama, koji će biti kompatibilan s integritetom jedinstvenog tržišta, kojim će se stvarati opipljiv i pozitivan učinak na okoliš i kojim će se potrošačima nuditi potrebna funkcionalnost;

Izvjestitelj ističe da postoje različiti načini za postizanje visokih stopa prikupljanja i recikliranja te smanjenja otpada koji završava u okolišu, uključujući sustave povratnih naknada ili programe proširene odgovornosti proizvođača; On naglašava da odabir pojedinog sustava ostaje u nadležnosti nadležnog tijela u državi članici, koje pritom uzima u obzir lokalne posebnosti i

¹ http://www.bqa.be/files/uploads/Audits/2016_BQA_folder_QA-CER.pdf

² <http://vlaanderen-circulair.be/nl/onze-projecten/detail/green-deal-circulair-aankopen>

³ <https://mvonederland.nl/green-deal-circulair-inkopen>

jamči da se ne ugroze postojeći sustavi koji su funkcionalni i troškovno učinkoviti. Izvjestitelj također želi naglasiti da fiskalna politika ostaje u nadležnosti država članica te se stoga protivi uvođenju poreza na plastiku na razini EU-a kao mogućeg izvora vlastitih resursa za EU.

2) Bioplastika

Postoje mnoga nerazumijevanja i nesporazumi u pogledu bioplastike, koja uključuju biorazgradivu plastiku, plastiku koja se može kompostirati i plastiku na biološkoj osnovi. Izvjestitelj stoga podržava Komisiju u predlaganju **jasnih i usklađenih pravila o sadržaju biološkog podrijetla i o biorazgradivosti**.

Biorazgradiva plastika može biti potporni element u prijelazu na kružno gospodarstvo, ali je ne treba gledati kao univerzalno rješenje protiv nastajanja morskog otpada. Izvjestitelj stoga poziva Komisiju da razvije **popis korisnih proizvoda koji se sastoje od biorazgradive plastike i načina njihove primjene**, na temelju jasnih kriterija.

Nadalje, **plastika na biološkoj osnovi** može biti dio šireg rješenja jer ima potencijal za djelomičnu diferencijaciju sirovina te stoga može smanjiti ovisnost EU-a o trećim zemljama kada je riječ o sirovinama. Izvjestitelj smatra da su potrebna daljnja ulaganja u **istraživanje i razvoj** u tom području kako bi se potaknulo inovacije.

Izvjestitelj poziva i na **potpunu zabranu oksorazgradive plastike** jer se ta vrsta plastika ne biorazgrađuje na siguran način te stoga ne donosi dokazanu korist za okoliš.

3) Mikroplastika

Izvjestitelj smatra da je troškovno najučinkovitija opcija uhvatiti se u koštac s upotrebom mikroplastike na izvoru. Stoga poziva na uspostavu zabrane **mikroplastike koja se namjerno dodaje** proizvodima, kao što su kozmetički proizvodi i proizvodi za čišćenje, i za koju postoje primjenjive alternative. Nedavno uvođenje zakonodavstva kojim se u nekim državama članicama, primjerice u Ujedinjenoj Kraljevini, zabranjuje upotreba plastičnih mikrogranula u kozmetičkim proizvodima koji se ispiru pokazuje da je to moguće.

Izvjestitelj nadalje poziva Komisiju da uspostavi **minimalne zahtjeve** u zakonodavstvu o proizvodima kako bi se uhvatilo u koštac s mikroplastikom na izvoru, osobito kad je riječ o tekstilu, automobilskim gumama, bojama i opušćima. Smatra da su otkrića proizašla iz projekta MERMAIDS Life+¹ koji je bio fokusiran na ublažavanje učinka mikroplastike koji uzrokuju procesi ispiranja tekstila, ponudio zanimljiva saznanja u tom pogledu.

2.4 Inovacije

Inovacije, istraživanje i razvoj i ulaganja u infrastrukturu ključni su ako EU želi uspjeti u razvoju novog gospodarstva plastike. Ohrabrujuća je najava Komisije da će se dodatnih 100 milijuna EUR uložiti za poticanje ulaganja u kružna rješenja u okviru programa Obzor 2020. Izvjestitelj podržava razvoj programa za strateško istraživanje i inovacije u području plastike koji bi trebao biti usmjeren i na razdoblje nakon 2020. godine.

Izvjestitelj je također uvjeren da bi područja poput recikliranja kemikalija i primjene hvatanja i upotrebe ugljika koja koriste ugljikov dioksid kao sirovinu također trebala biti dio programa

¹ <http://life-mermaids.eu/en/>

inovacija. Također poziva Komisiju da nastavi s iskustvima postojećih inovacijskih klastera, kao što je flamanski Catalisti¹.

2.5 Globalno djelovanje

Na međunarodnoj razini brzo se razvijaju inovativni i isplativi naporci za rješavanje problema plastičnog otpada. Ako EU želi voditi globalni program kad je riječ o kružnom gospodarstvu i imati utjecaj u tom pogledu, mora imati vodeću i proaktivnu ulogu u razvoju **globalnog protokola za plastiku**. Izvjestitelj stoga poziva Komisiju da predloži instrument za praćenje raznih obveza na integriran i transparentan način.

3. Zaključak

Kineska zabrana uvoza plastičnog otpada nudi golemu priliku EU-u da promiče transformacijsku promjenu i prijelaz na kružno gospodarstvo plastike. Trebamo iskoristiti taj zamah za ulaganje i inoviranje. Ako uspijemo razviti holistički pristup koji obuhvaća cijeli lanac vrijednosti putem kružnih modela poslovanja i potrošnje, možemo stvoriti situaciju od koje imaju koristi svi uključeni dionici. **Možemo pretvoriti plastične pustopoljine u polja zlata.**

¹ <http://catalisti.be/>

2.7.2018.

MIŠLJENJE ODBORA ZA RIBARSTVO

upućeno Odboru za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane

o europskoj strategiji za plastiku u kružnom gospodarstvu
(2018/2035(INI))

Izvjestitelj za mišljenje: John Flack

PRIJEDLOZI

Odbor za ribarstvo poziva Odbor za okoliš, javno zdravlje i sigurnost hrane da kao nadležni odbor u prijedlog rezolucije koji će usvojiti uključi sljedeće prijedloge:

- A. budući da ogromne količine plastike i mikroplastike dospijevaju u more, gdje se, nakon što su bile odbačene, raspadaju u vodi i nakon toga ulaze u prehrambeni lanac, pri čemu raznovrsna morska bića gutaju toksične spojeve koji mogu otrovati i prouzročiti ugibanje živih morskih resursa te imati izravan utjecaj na zdravlje ljudi; budući da plastični otpad u moru također može utjecati na učinkovitost ribarskih alata, što je kod artizanalnog ribolova još ozbiljnije i uzrokuje gospodarske probleme;
- B. budući da je problem plastičnog otpada u moru globalni problem koji se može riješiti samo međunarodnom suradnjom;
- C. budući da je u Rezoluciji 11 Skupštine UN-a za okoliš u okviru Programa UN-a za okoliš sa sjednice održane od 23. do 27. svibnja 2016. priznato da „prisutnost plastičnog otpada i mikroplastike u morima brzo postaje sve veći problem od globalnog značaja na koji treba hitno reagirati na globalnoj razini uzimajući u obzir životni ciklus proizvoda”;
- D. budući da se u istoj rezoluciji proizvođači i ostali potiču na „obustavljanje ili smanjenje uporabe primarnih čestica mikroplastike u proizvodima”; budući da je u SAD-u i Kanadi zabranjena uporaba mikroplastike u određenim proizvodima za osobnu njegu; budući da je nekoliko država članica obavijestilo Komisiju o nacrtima zakona o zabrani mikroplastike u određenim kozmetičkim proizvodima i budući da je Komisija zatražila od Europske agencije za kemikalije da ograniči uporabu namjerno dodane mikroplastike; budući da je i Vijeće pozvalo Komisiju da poduzme mjere u vezi s mikroplastikom, posebno onom u kozmetičkim proizvodima i deterdžentima; budući da su potrošači znatno zbumjeni kad je riječ o terminologiji povezanoj s plastikom, posebno u pogledu bioplastike, biorazgradive plastike i plastike na biološkoj osnovi, te da su jasne

informacije proizvođača plastike od ključne važnosti za provedbu strategije za plastiku;

- E. budući da se Komisija obvezala da će po potrebi određivati zahtjeve za proizvode u okviru Direktive o ekološkom dizajnu¹, kojima će se uzimati u obzir mikroplastika, te je u okviru svojih kriterija za znak za okoliš i zelenu javnu nabavu također utvrdila kriterije za poboljšanje mogućnosti recikliranja plastike;
 - F. budući da se rješenja za problem plastičnog otpada u moru ne mogu odvojiti od ukupne strategije za plastiku; budući da je članak 48. Uredbe o kontroli ribarstva², koji sadrži mјere osmišljene za promicanje pronalaženja i izvlačenja izgubljenog ribolovnog alata, korak u pravom smjeru, ali ima previše ograničeno područje primjene jer je državama članicama dopušteno izuzeti veliku većinu ribarskih plovila iz te obveze pa je provedba zahtjeva za izvješćivanje i dalje slaba;
 - G. budući da su države članice potpisnice Međunarodne konvencije o sprečavanju onečišćenja s brodova (MARPOL) i cilj bi im trebao biti potpuna provedba njezinih odredbi;
 - H. budući da u situacijama kada se morski organizmi uhvate ili zapetljaju u izgubljene ili odbačene biološki nerazgradive ribolovne mreže, zamke i štapove ili se u njima ozlijede, izgladne i uginu govorimo o fantomskom ribolovu; budući da je fenomen tzv. „fantomskog ribolova” uzrokovani izgubljenim i odbačenim ribolovnim alatom; budući da se Uredbom o kontroli ribarstva zahtjeva obvezno označivanje ribolovnog alata i obavlješćivanje o izgubljenom ribolovnom alatu te njegovo izvlačenje; budući da stoga neki ribari na vlastitu inicijativu u luke donose izgubljene mreže izvučene iz mora;
 - I. budući da se unatoč tome što je teško točno procijeniti precizan doprinos akvakulture morskom otpadu procjenjuje da 80 % morskog otpada čine plastika i mikroplastika te da je između 20 % i 40 % tog plastičnog otpada u moru djelomično povezano s ljudskim aktivnostima na moru, uključujući komercijalne brodove i brodove za kružna putovanja, dok ostatak potječe s kopna, te budući da prema jednoj nedavnoj studiji FAO-a³ oko 10 % tog iznosa otpada na izgubljeni i odbačeni ribolovni alat; budući da je izgubljeni i odbačeni ribolovni alat jedan dio plastičnog otpada u moru i da se procjenjuje da 94 % plastičnog otpada koji dospije u ocean završi na morskom dnu, potrebno je koristiti Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) za izravno sudjelovanje ribara u programima „ribolova na morski otpad”, osiguravajući im isplate ili druge financijske i materijalne poticaje;
1. pozdravlja komunikaciju Komisije naslovljenu „Europska strategija za plastiku u kružnom gospodarstvu” (COM(2018)0028), kojom se podupire provedba Okvirne direktive o pomorskoj strategiji⁴, čiji je cilj postizanje dobrog stanja okoliša europskih morskih voda; žali zbog toga što provedba članka 48. stavka 3. Uredbe o kontroli ribarstva u vezi s obvezama pronalaženja i izvlačenja izgubljenog ribolovnog alata te izvješćivanja o njemu nije obuhvaćena izvješćem Komisije o evaluaciji i provedbi za

¹ SL L 285, 31.10.2009., str. 10.

² SL L 343, 22.12.2009., str. 1.

³ [Abandoned, lost or otherwise discarded fishing gear](#) (Napušten, izgubljen ili na drugi način odbačen ribolovni alat)

⁴ SL L 164, 25.6.2008., str. 19.

2017.; ističe potrebu za detaljnom procjenom provedbe zahtjeva iz Uredbe o kontroli ribarstva u pogledu ribolovnih alata;

2. ističe da shvaćanje i rješavanje problema morskog otpada zahtjeva cijeli niz međusobno povezanih i ambicioznih višerazinskih mjeru te stoga poziva EU i države članice da poboljšaju koordiniranje međunarodnih napora za smanjenje vidova onečišćenja mora i intenziviraju globalne mjere protiv plastike, u skladu s Programom održivog razvoja do 2030. (cilj održivog razvoja br. 14); ističe da naporu mogu uključivati kampanje i programe senzibilizacije o utjecaju otpada na morske ekosustave, istraživanja o izvedivosti ribarskih mreža koje se mogu biološki razgraditi/kompostirati, obrazovne projekte za ribare i posebne javne programe za uklanjanje plastike i drugih predmeta s morskog dna, kao i razmatranje održivosti proširene odgovornosti proizvođača za ribolovni alat;
3. poziva Komisiju, države članice i regije da podrže planove prikupljanja otpada u moru uz angažman ribarskih plovila, gdje je to moguće, i da u lukama postave objekte za prihvatanje i zbrinjavanje otpada iz mora te uvedu sustav recikliranja otpadnih mreža; poziva Komisiju i države članice da se koriste preporukama iz Dobrovoljnih smjernica FAO-a za označivanje ribolovnog alata i da pritom tjesno surađuju s ribolovnim sektorom kako bi se suzbio fantomski ribolov;
4. ističe da države članice i regije moraju učiniti više kako bi osmislijile strategije i planove za smanjenje gubitka ribolovnog alata u moru te da se nepovratna sredstva EFPR-a trebaju koristiti za prikupljanje i uklanjanje morskog otpada i smeća, kao i za uspostavu sustava recikliranja alata te potrebne infrastrukture; potiče države članice i regije da u suradnji s EFPR-om podnesu prijedloge u okviru programa Obzor 2020.; ističe da bi Komisija i države članice također mogle uvesti dobrovoljan program nagrada za ribare koji vraćaju plastični otpad i izgubljene ili stare mreže; snažno potiče Komisiju i države članice da pruže veću potporu postojećim inicijativama za rješavanje tog globalnog izazova, kao što su „Fishing for litter”, „Oceana”, „the Surfrider Foundation”, „Plastic Oceans Foundation”, inicijativa „Mission Blue” i „One world, one ocean”;
5. poziva Komisiju, države članice i regije da podupisu uporabu inovativnog ribolovnog alata tako što će poticati ribare na zamjenu starih mreža za nove i na prilagodbu postojećih mreža uređajima za praćenje mreže i senzorima povezanimi s aplikacijama za pametne telefone, čipovima za radijsku identifikaciju i uređajima za praćenje plovila koji zapovjednicima omogućuju točnije praćenje mreža i, po potrebi, njihovo pronalaženje i izvlačenje; potvrđuje ulogu koju tehnologija može imati u sprečavanju dospijevanja plastičnog otpada u more;
6. poziva Komisiju, države članice i regije da intenziviraju prikupljanje podataka o plastici u moru time što će na razini EU-a uspostaviti i provoditi obvezni digitalni sustav izvješćivanja o ribolovnom alatu koji izgube ribarski brodovi, a koji služi za njegovo izvlačenje, služeći se podacima iz regionalnih baza podataka za razmjenu informacija kroz europsku bazu podataka kojom upravlja Europska agencija za kontrolu ribarstva ili da pretvore mrežu SafeSeaNet u sustav na razini EU-a pristupačan korisnicima koji će ribarima omogućiti da upozoravaju na izgubljeni ribolovni alat;
7. mikroplastika je štetna za riblje stokove, biološku raznolikost i ljudsko zdravlje; stoga

poziva Komisiju da razvije i podupire kapacitete za otkrivanje i praćenje razina kontaminacije mikroplastikom među komercijalnim vrstama riba, morskim plodovima i u morskom okolišu te njegovim biološkim resursima; poziva Komisiju da donese okvire za analizu rizika za sigurnost hrane radi procjene opasnosti i rizika za potrošače; poziva Komisiju da, u skladu s načelom zamjene i postupcima iz Uredbe REACH za ograničavanje tvari koje ugrožavaju strategiju za plastiku, hitno provede proces koji je Vijeće zatražilo radi ograničavanja uporabe namjerno dodane mikroplastike, tako što će od Europske agencije za kemikalije zatražiti da preispita znanstvenu osnovu za donošenje regulatornih mjera na razini EU-a kojima bi se postupno smanjila uporaba mikroplastike u proizvodima kao što su kozmetički proizvodi, proizvodi za osobnu njegu, deterdženti i boje, s ciljem njihove potpune zabrane; naglašava važnost suradnje između država članica, nacionalnih i regionalnih tijela, industrije i dionika koji se bave učincima kontaminacije mikroplastikom i nanoplastikom te učincima onečišćenja na ribarstvo, akvakulturu i lance opskrbe morskim prehrambenim proizvodima.

INFORMACIJE O USVAJANJU U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

Datum usvajanja	20.6.2018.	
Rezultat konačnog glasovanja	+: -: 0:	20 0 1
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Marco Affronte, Clara Eugenia Aguilera García, Renata Briano, David Coburn, Richard Corbett, Linnéa Engström, João Ferreira, Sylvie Goddyn, Mike Hookem, Carlos Iturgaiz, Werner Kuhn, António Marinho e Pinto, Gabriel Mato, Norica Nicolai, Liadh Ní Riada, Ulrike Rodust, Remo Sernagiotto, Ricardo Serrão Santos, Isabelle Thomas	
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Izaskun Bilbao Barandica, Giuseppe Ferrandino, John Flack, Seán Kelly, Verónica Lope Fontagné, Ana Miranda	

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U ODBORU KOJI DAJE MIŠLJENJE

20	+
ALDE	Izaskun Bilbao Barandica, Norica Nicolai
ECR	John Flack, Remo Sernagiotto
EFDD	David Coburn, Mike Hookem
GUE/NGL	Liadh Ní Riada
EPP	Carlos Iturgaiz, Seán Kelly, Werner Kuhn, Gabriel Mato
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Renata Briano, Richard Corbett, Ulrike Rodust, Ricardo Serrão Santos, Isabelle Thomas
VERTS/ALE	Marco Affronte, Linnéa Engström, Ana Miranda

0	-

1	0
ENS	Sylvie Goddyn

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani

INFORMACIJE O USVAJANJU U NADLEŽNOM ODBORU

Datum usvajanja	10.7.2018
Rezultat konačnog glasovanja	+: 57 -: 1 0: 0
Zastupnici nazočni na konačnom glasovanju	Marco Affronte, Margrete Auken, Pilar Ayuso, Catherine Bearder, Ivo Belet, Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Birgit Collin-Langen, Miriam Dalli, Seb Dance, Mark Demesmaeker, Stefan Eck, Bas Eickhout, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Arne Gericke, Jens Gieseke, Julie Girling, Sylvie Goddyn, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, Jytte Guteland, György Hölvényi, Anneli Jäättämäki, Karin Kadenbach, Urszula Krupa, Giovanni La Via, Jo Leinen, Peter Liese, Valentinas Mazuronis, Susanne Melior, Miroslav Mikolášik, Rory Palmer, Massimo Paolucci, Pier Nicola Pedicini, Bolesław G. Piecha, Pavel Poc, John Procter, Julia Reid, Frédérique Ries, Daciana Octavia Sârbu, Annie Schreijer-Pierik, Davor Škrlec, Renate Sommer, Adina-Ioana Vălean, Damiano Zoffoli
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju	Guillaume Balas, Anja Hazekamp, Jan Huitema, Merja Kyllonen, Alojz Peterle, Christel Schaldemose, Keith Taylor
Zamjenici nazočni na konačnom glasovanju prema čl. 200. st. 2.	Zoltán Balczó, Marc Joulaud, Stanisław Ożóg

KONAČNO GLASOVANJE POIMENIČNIM GLASOVANJEM U NADLEŽNOM ODBORU

57	+
ALDE	Catherine Bearder, Jan Huitema, Anneli Jäätteenmäki, Valentinas Mazuronis, Frédérique Ries
ECR	Mark Demesmaeker, Arne Gericke, Urszula Krupa, Stanisław Ożóg, Bolesław G. Piecha, John Procter
EFDD	Piernicola Pedicini
ENS	Sylvie Goddyn
GUE/NGL	Stefan Eck, Anja Hazekamp, Merja Kyllönen
NI	Zoltán Balczó
EPP	Pilar Ayuso, Ivo Belet, Birgit Collin-Langen, Karl-Heinz Florenz, Francesc Gambús, Jens Gieseke, Julie Girling, Françoise Grossetête, Andrzej Grzyb, György Hölvényi, Marc Joulaud, Giovanni La Via, Peter Liese, Miroslav Mikolášik, Alojz Peterle, Annie Schreijer-Pierik, Renate Sommer, Adina-Ioana Vălean
S&D	Guillaume Balas, Biljana Borzan, Paul Brannen, Soledad Cabezón Ruiz, Nessa Childers, Miriam Dalli, Seb Dance, Jytte Guteland, Karin Kadenbach, Jo Leinen, Susanne Melior, Rory Palmer, Massimo Paolucci, Pavel Poc, Christel Schaldemose, Daciana Octavia Sârbu, Damiano Zoffoli
VERTS/ALE	Marco Affronte, Margrete Auken, Bas Eickhout, Davor Škrlec, Keith Taylor

1	-
EFDD	Julia Reid

0	0

Korišteni znakovi:

- + : za
- : protiv
- 0 : suzdržani